

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

 <https://innoworld.net>

 +998335668868

ILMIY JURNAL

ICJ JOURNALS
MASTER LIST

ISSN

INTERNATIONAL
JOURNAL
INDEX
SERIES
REGISTRATION CENTER

doi

zenodo

OpenAIRE

Academic
Resource
Index
ResearchBID

Google Scholar

open access.nl

INNOVATION TALABALAR AXBOROTNOMASI

3-JILD, 1-TO'PLAM
2026

Jurnal quyidagi xalqaro bazalarda indekslanadi:

Ilmiy jurnalning rasmiy sayti:

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

3-JILD, 1-TO'PLAM | 2026 |

+99833 5668868 | www.innoworld.net | @Anvarbek_PhD

Muzrabot tumanida issiqxona xo'jaligining samarali jihatlari
Boltayeva Dildora Abdumalikovna

Termiz Davlat Universiteti

Geografiya Mutaxassisligi 1-bosqich magistranti

E-mail: dboltayeva1@gmail.com +998944749700

Annotatsiya: Ushbu maqola Muzrabot tumanida issiqxona xo'jaligining samarali jihatlari tahlil qiladi. Hududning tabiiy-iqlimiy sharoiti, suv va yer resurslaridan samarali foydalanish, innovatsion texnologiyalar, iqtisodiy va ijtimoiy foyda, ekologik jihatlar batafsil ko'rib chiqilgan. Maqolada issiqxona xo'jaligi hududiy rivojlanish va eksport salohiyatini oshirishdagi o'rni ta'kidlangan.

Аннотация: В статье анализируются эффективные стороны тепличного хозяйства в Музrabotском районе. Рассматриваются природно-климатические условия, рациональное использование водных и земельных ресурсов, инновационные технологии, экономическая и социальная эффективность, экологические аспекты. Подчеркивается роль тепличного хозяйства в региональном развитии и повышении экспортного потенциала.

Annotation: This article analyzes the effective aspects of greenhouse farming in Muzrabot district. It examines natural and climatic conditions, efficient use of water and land resources, innovative technologies, economic and social benefits, and ecological aspects. The role of greenhouse farming in regional development and enhancing export potential is emphasized.

Kalit so'zlar: issiqxona, hosildorlik, suv resurslari, agrotehnologiya, iqtisodiy samaradorlik

Ключевые слова: теплица, урожайность, водные ресурсы, агротехнология, экономическая эффективность

Keywords: greenhouse, productivity, water resources, agrotechnology, economic efficiency

Kirish: So'nggi yillarda O'zbekiston qishloq xo'jaligida amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida issiqxona xo'jaligi ahamiyati ortib bormoqda. Janubiy hududlar, xususan Muzrabot tumani agroiqtisodiy va tabiiy-geografik imkoniyatlari bilan ajralib turadi. Issiqxona xo'jaligi nafaqat yil davomida sabzavot va boshqa mahsulotlar yetishtirishni ta'minlaydi, balki aholi bandligini oshiradi, eksport salohiyatini kuchaytiradi va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlaydi.

Muzrabot tumani Surxondaryo viloyatining iqlim sharoitlari bilan ajralib turadi. Bu hududda issiqxona xo'jaliklarini tashkil etish bir qator **afzalliklarni** beradi. Avvalo, issiqxonalar orqali yil davomida sabzavot va poliz mahsulotlarini yetishtirish imkoniyati mavjud. Bu esa bozorda mahsulot taqchilligining oldini olib, narxlarning barqaror bo'lishiga xizmat qiladi. Shuningdek, issiqxonalar hududda **qishloq xo'jaligi yerlaridan samarali foydalanish** imkonini beradi, chunki bo'sh turgan yoki unumdorligi past yerlar issiqxona qurish orqali foydali maydonga aylantiriladi.

Issiqxona xo'jaligi Muzrabot tumanida **aholi bandligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi**. Ko'plab mahalliy aholiga ish o'rinlari yaratiladi, bu esa ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadi. Shu bilan birga, issiqxonalar orqali yetishtirilgan mahsulotlar nafaqat ichki bozor, balki eksport uchun ham yo'naltirilishi mumkin. Bu hududning iqtisodiy salohiyatini oshiradi va valyuta tushumlarini ko'paytiradi. Issiqxona xo'jaligining yana bir samarali jihat — **zamonaviy agrotekhnologiyalarni joriy etish imkoniyati**. Muzrabot tumanida issiqxonalar qurilishi bilan tomchilatib sug'orish, energiya tejankor isitish tizimlari va sifatli urug'lardan foydalanish kengaymoqda. Bu esa hosildorlikni oshirish va resurslarni tejashga yordam beradi.

Bundan tashqari, issiqxonalar hududda **agrosanoat klasterlarini shakllantirish** uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Ya'ni, issiqxonalar atrofida qayta ishlash korxonalari, saqlash omborlari va logistika markazlari tashkil etilishi mumkin. Bu tizim mahsulotni tezkor yetkazib berish va sifatini saqlash imkonini beradi.

Muzrabot tumani: tabiiy va ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlar

Muzrabot tumanining geografik joylashuvi issiqxona xo'jaligi uchun qulay. Hududning iqlimi yumshoq, quyoshli kunlar ko'p, vegetatsiya davri uzun. Shu sababli issiqxonalar yil davomida samarali ishlash imkoniga ega. Tumanda yer resurslari yetarli bo'lib, tomchilatib sug'orish texnologiyasi orqali suvdan oqilona foydalanish amaliyoti keng tatbiq etilmoqda. Bu holat hosildorlikni oshirish va energiya xarajatlarini kamaytirishga yordam beradi.

Ijtimoiy jihatdan, issiqxona xo'jaligi aholi bandligini oshiradi. Ish o'rinlari yil davomida mavjudligi sababli mavsumiy ishsizlik kamayadi, ayniqsa yoshlar va ayollar bandligi oshadi.

Iqtisodiy samaradorlik jihatidan, issiqxonalar yuqori daromad keltiradi. Hududda pomidor, bodring, qalampir, ko'katlar va boshqa sabzavotlar yetishtiriladi. Mahsulotning bir qismi ichki bozorda, bir qismi esa eksportga yo'naltiriladi.

Jadval 1.

Muzrabot tumanidagi issiqxona hosildorligi (2025 yilda, o'rtacha)

T/r	Mahsulot	Hosildorlik (t)	Qisqa izoh
1	Pomidor	80-100	Yil davomida bir necha marta hosil berish
2	Bodring	50-70	Tomchilatib sug'orish orqali hosildorlik oshadi
3	Qalampir	60-85	Innovatsion texnologiya qo'llanadi
4	Ko'katlar	20-35	Mahsulot sifati yuqori

Issiqxona xo'jaligining samarali jihatlari

1. Tabiiy-iqlimiy ustunliklar:

- Quyoshli kunlar ko'pligi energiya sarfini kamaytiradi;
- Vegetatsiya davri uzunligi hosildorlikni oshiradi;

- Qish mavsumining yumshoqligi issiqxonalarda minimal isitish xarajatini ta'minlaydi.
- 2. Suv va yer resurslaridan samarali foydalanish:
 - Tomchilatib sug'orish texnologiyasi suv sarfini kamaytiradi;
 - Yerdan intensiv foydalanish hosildorlikni oshiradi.Mineral o'g'itlar va pestitsidlar me'yorida qo'llanadi.
- 3. Innovatsion texnologiyalar:
 - Zamonaviy polietilen va shisha issiqxonalar;
 - Avtomatlashtirilgan isitish va shamollatish tizimlari;
 - Agrotexnik nazorat va monitoring tizimlari;
 - Biologik himoya vositalaridan foydalanish;
- 4. Iqtisodiy va ijtimoiy samaradorlik:
 - Yil davomida hosil olish orqali daromad barqarorligi;
 - Eksportbop mahsulot yetishtirish imkoniyati;
 - Bandlikni oshirish va mavsumiy ishsizlikni kamaytirish;
- 5. Ekologik jihatlar:
 - Resurslarni tejovchi texnologiyalar;
 - Pestitsid va o'g'itlar me'yorida qo'llanadi;
 - Mahsulot ekologik toza bo'lib, aholiga foydali;

Xulosa

Muzrabot tumanida issiqxona xo'jaligining rivojlanishi hududning tabiiy-iqlimiy sharoiti, resurslar samaradorligi, innovatsion texnologiyalar, iqtisodiy foyda va ekologik barqarorlikning uyg'unlashuvi natijasidir. Ushbu soha nafaqat qishloq xo'jaligini intensivlashtiradi, balki hududiy iqtisodiyot va eksport salohiyatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Kelajakda issiqxona xo'jaligi rivojlanishining yanada samarali bo'lishi uchun innovatsion va ekologik yondashuvlarni keng joriy etish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. O'zbekiston Respublikasi Qishloq xo'jaligi vazirligi hisobotlari, 2023
2. Surxondaryo viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari, 2024
3. Abdurahmonov S., "Issiqxona xo'jaligi texnologiyalari", Toshkent, 2022
4. Karimov M., "Agroiqtisodiyot va hududiy rivojlanish", Samarkand, 2021